

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5
The 5th STOU Graduate Research Conference

การจัดการคุณภาพผลผลิตมะพร้าวโดยใช้หลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหารใน
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

**Quality Management of Coconut Produces Adhering to Good Agricultural
Practice for Food Crops in Prachuap Khiri Khan Province**

กัลยา พ่วงเจริญ (Kanlaya Puangjarone)¹

กฤษณา รุ่งโรจน์วนิชย์ (Krisana Rungrojwanich)² ลัดดา พิสาลบุตร (Ladda Bhisalbutra)³

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสถานะและปัญหาการปลูกมะพร้าวของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) เพื่อวัดระดับความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชไปใช้ในการผลิตมะพร้าวได้ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของเกษตรกรกับความสามารถในการนำความรู้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชไปใช้ในการผลิตมะพร้าวได้ 4) เพื่อเสนอแนวทางในการจัดการคุณภาพผลผลิตมะพร้าวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษา คือเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวทั้งหมดที่ผ่านการอบรมหลักสูตรการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (GAP) โครงการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร ปีงบประมาณ 2556 ทั้งหมด 159 คน เนื่องจากประชากรมีจำนวนไม่มาก จึงศึกษาประชากรทั้งหมด โดยไม่มีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติในการอธิบายลักษณะข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติแบบที (t-test) และแบบไคสแควร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวส่วนใหญ่ มีอายุเฉลี่ย 55.99 ปี เป็นเพศหญิง จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ใช้เงินทุนส่วนตัว และเกษตรกรมีการปลูกแบบพืชเชิงเดี่ยว มีผลผลิตมะพร้าวเฉลี่ย 656.98 ผล/ไร่/ปี เกษตรกรมีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตมะพร้าวเฉลี่ย 108,088.27 บาท/ปี ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการจัดการทำสวนมะพร้าวของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวมากที่สุดคือ แมลงศัตรูมะพร้าวระบาด 2) ระดับความรู้ด้านหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชไปใช้ในการผลิตมะพร้าว เกษตรกรที่ได้รับการอบรมนำความรู้ไปใช้เป็นส่วนใหญ่ เมื่อวัดผลการนำความรู้ไปใช้โดยภาพรวมสรุปได้ว่าดีพอกับของเดิม 3) ผลการศึกษา พบว่า เพศ และประเภทการปลูกพืชแซมมีความสัมพันธ์ต่อการนำความรู้ด้านวัตถุดิบทรายทางการเกษตรไปใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ประเภทการปลูกพืชแซมมีความสัมพันธ์ต่อการนำความรู้ด้านการพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา รวมถึงการบันทึกข้อมูลและการตามสอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4) แนวทางในการจัดการคุณภาพผลผลิตมะพร้าวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าเมื่อเกษตรกรนำการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหารมาปฏิบัติ จะทำให้เกษตรกรทราบข้อมูลด้านการผลิตและสามารถวางแผนการผลิตได้ ตลอดจนควบคุมช่วงระยะเวลาการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสมได้

คำสำคัญ : การจัดการคุณภาพ มะพร้าว การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1 นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการจัดการการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช k_poona@hotmail.com

2 รองศาสตราจารย์ ดร. แผนกวิชาการจัดการการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช krungrojwanich@yahoo.com

3 รองศาสตราจารย์ แผนกวิชาการจัดการการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ladda.bhi@stou.ac.th

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

Abstract

This research aimed to 1) study the characteristics and problems of coconut planting of the farmers in Prachuap Khiri Khan province, 2) evaluate the use of proper agricultural skill and knowledge appropriate for producing coconuts, 3) study the relationship between farmers and their ability to apply the agricultural knowledge in their coconut planting, and 4) provide suggestions in coconut produces management for farmers in Prachuap Khiri Khan province. This study was a survey research. The target samples were 159 coconut farmers who had been trained in the training course of agricultural principles for plants held by Good Agricultural Practice (GAP) (The fiscal year of 2013). Since there were not many trained farmers, all farmers were included in the interview. The instrument used in the research was structured interviews. The data were analyzed through computer and statistical methods such as frequency, percentage, minimum, maximum, standard deviation, t-test statistics, and chi-square. The research results were as followed: 1) Most coconut farmers were averagely 55.99 years old, were women, had elementary school degrees, used personal finance in their management and planted the coconut in monoculture crop. The farmers could harvest averagely 656.98 coconuts /1,600 square meters /year, earned from coconut products averagely 108,088.27 Baht/year. The problems and obstructions which were often found in the coconut farming management were coconut pest epidemic. 2) Most farmers applied the knowledge of good agricultural practice with the farming. The evaluation of knowledge application revealed that, in the overall image, the farmers could apply the knowledge in their coconut management quite well. 3) In the study of the relationship between the conditions of the farmers and their ability to applied the GAP knowledge, it was found that genders and the kinds of plants in the multiple cropping had related on the used of the knowledge about agricultural dangerous materials at the statistical significance of 0.05. The kinds of plants in the multiple cropping affected the application of the knowledge about the transferring of plants in the planting plot, including the data record and the investigation at the statistical significance of 0.05. 4) According to the research results, it was found that when the farmers applied GAP principles to their farming, they could learn about producing management, producing plans, and they could control the crop harvest properly at the suitable time of the crops.

Keywords: Quality management, Coconut, Good agricultural practice, Prachuap Khiri Khan Province

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

บทนำ

มะพร้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย ปี 2557 ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกมะพร้าวทำให้ผลผลิตทั้งหมด 1,294,539 ไร่ โดยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่ปลูกมะพร้าวเป็นอันดับ 1 ของประเทศ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2557) ซึ่งมีเนื้อที่ทั้งหมด 459,865 ไร่ เกษตรกร 24,780 ครัวเรือน (สำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 2558) ทั้งนี้ความต้องการใช้มะพร้าวในปี 2556 มีปริมาณ 1.08 ล้านตัน โดยเป็นความต้องการใช้เพื่อบริโภคโดยตรงร้อยละ 60 ใช้เพื่อการแปรรูปในอุตสาหกรรมกะทิสำเร็จรูปร้อยละ 35 และใช้เพื่อการแปรรูปในอุตสาหกรรมสกัดน้ำมันมะพร้าวร้อยละ 5 ของผลผลิตทั้งหมด (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2557) มะพร้าวเป็นสินค้าเกษตรที่บุคคลทั่วไปใช้เพื่อการบริโภคและอุปโภค ดังนั้นจึงต้องให้ความสำคัญในด้านความปลอดภัยทางด้านอาหาร เกษตรกรต้องตระหนักถึงผลผลิตทางการเกษตรที่ปลอดภัย จากแหล่งผลิตจนถึงมือผู้บริโภค และกระบวนการผลิตเพื่อให้เกิดความปลอดภัยนั้นจะต้องมีขั้นตอนการปฏิบัติตั้งแต่กระบวนการผลิตในด้านการใช้พื้นที่ปลูก การใช้น้ำ การใช้วัตถุดิบทรายทางการเกษตร การจัดการก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวผลผลิต การขนย้ายผลผลิต จะต้องมีการปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะ และต้องมีการบันทึกรายละเอียดในกระบวนการผลิตทุกขั้นตอน เพื่อให้ได้ผลผลิตมะพร้าวที่มีคุณภาพปลอดภัยได้มาตรฐานตามที่กำหนด จึงเป็นผลให้เกิดปัญหาในการวิจัยเพื่อให้ทราบกระบวนการส่งเสริมเกษตรกรให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (Good Agricultural Practices : GAP) ซึ่งมาตรฐานสินค้าเกษตรเรื่องการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (มกษ.9001-2556) (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, 2556) เป็นมาตรฐานที่ครอบคลุมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร เช่น พืชผัก ไม้ผล พืชไร่ พืชเครื่องเทศ พืชสมุนไพร ในทุกขั้นตอนของการผลิตในระดับสวน/แปลง เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีความปลอดภัยจากสารเคมี จุลินทรีย์ และศัตรูพืช มีคุณภาพเหมาะสมต่อการบริโภคหรือตามความต้องการของผู้บริโภค โดยคำนึงถึงการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดต้นทุนการผลิต คำนึงถึงสุขภาพ ความปลอดภัยและสวัสดิภาพของผู้ปฏิบัติงาน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนในการผลิตเมื่อเกษตรกรนำความรู้ไปปฏิบัติแล้วจะเกิดประโยชน์ต่อตนเองในด้าน ความปลอดภัยของผลผลิต และความปลอดภัยต่อผู้ปฏิบัติงานในสวน/แปลง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพืชเศรษฐกิจที่ปลูกในพื้นที่ที่สำคัญ ได้แก่ สับปะรด มะพร้าว ขางพารา มะม่วง และข้าว ตามลำดับ ซึ่งมีความหลากหลายของพืชอาหาร ดังนั้นการถ่ายทอดความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP) จำเป็นต้องใช้มาตรฐานสินค้าเกษตรเรื่องการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (มกษ.9001-2556) เพื่อจัดทำหลักสูตรในการถ่ายทอดความรู้ เนื่องจากปริมาณเกษตรกรในพื้นที่มีจำนวนมากและมีความหลากหลายของชนิดสินค้าเกษตร และสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวที่เข้ารับการฝึกอบรมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP) จำเป็นต้องใช้มาตรฐานสินค้าเกษตรเรื่องการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (มกษ.9001-2556) ประกอบการฝึกอบรมเช่นเดียวกับพืชชนิดอื่น ดังนั้นการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เพื่อทดสอบว่าเกษตรกรที่ได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้หลักสูตรการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP) จะสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในการผลิตมะพร้าวได้ และผลผลิตมะพร้าวมีคุณภาพ จำหน่ายได้ราคาและ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

เมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้นความเป็นอยู่ดีขึ้น อีกทั้งหน่วยงานภาครัฐจะได้รับทราบข้อมูลสถานะและปัญหาการปลูกมะพร้าวของเกษตรกร ลักษณะของเกษตรกรกับความสามารถในการนำความรู้เรื่องการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชไปใช้ในการผลิตมะพร้าว สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาส่งเสริมให้เกษตรกรนำความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP) ไปใช้ในการผลิตมะพร้าวเพื่อให้ผลผลิตปลอดภัยและมีคุณภาพ ตลอดจนสร้างความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อมได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานะและปัญหาการปลูกมะพร้าวของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อวัดระดับความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชไปใช้ในการผลิตมะพร้าวได้
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของเกษตรกรกับความสามารถในการนำความรู้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชไปใช้ในการผลิตมะพร้าวได้
4. เพื่อเสนอแนวทางในการจัดการคุณภาพผลผลิตมะพร้าวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประชากรที่ศึกษา คือเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวทั้งหมดที่ผ่านการอบรมหลักสูตรการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (GAP) โครงการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร ปีงบประมาณ 2556 ทั้งหมด 159 คน เนื่องจากประชากรมีจำนวนไม่มาก จึงศึกษาประชากรทั้งหมด โดยไม่มีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ใช้สถิติในการอธิบายลักษณะข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติแบบที (t-test) และแบบไคสแควร์

ผลการวิจัย

1. ด้านสถานะและปัญหาการปลูกมะพร้าวของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จากการศึกษา เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวที่ผ่านการอบรมหลักสูตรการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร จำนวน 160 คน เสียชีวิต 1 คน เหลือ 159 คน พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.86 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 50-59 ปี อายุเฉลี่ย 55.99 ปี จบการศึกษาประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.62 สำหรับพื้นที่ปลูกเป็นพื้นที่ของตนเองทั้งหมด เป็นการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ร้อยละ 78.34 และการปลูกพืชแซม ร้อยละ 21.66 เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกมะพร้าวเฉลี่ย 16.98 ไร่ พื้นที่ปลูกมะพร้าวสูงสุด 100 ไร่ และต่ำสุด 2 ไร่ พื้นที่ปลูกพืชแซมเฉลี่ย 14.67 ไร่ พืชแซมประกอบด้วย ปาล์มน้ำมัน สับปะรด ขางพารา ทุเรียน กะล่ำหาว ข้าวโพด กล้วย เป็นต้น ด้านแรงงานมีทั้งแรงงานในครัวเรือน และจ้างแรงงานนอกครัวเรือน โดยเฉลี่ย 2 คน

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ด้านการผลิตมะพร้าว ผลผลิตมะพร้าวเฉลี่ย 656.98 ผล/ไร่/ปี เกษตรกรมีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตมะพร้าวเฉลี่ย 108,088.27 บาท/ปี และมีรายได้จากการจำหน่ายการปลูกพืชแซม เฉลี่ย 68,325 บาท/ปี ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการจัดการทำสวนมะพร้าวของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวมากที่สุดคือ แมลงศัตรูมะพร้าวระบาด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.30) รองลงมาคือ ขาดแคลนแหล่งน้ำ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.28) และอันดับสามคือ ขาดแคลนเงินทุน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.00) เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตได้มากที่สุดระหว่างเดือน กันยายน ถึง เดือน ตุลาคม โดยเก็บได้มากที่สุดเดือนตุลาคม และจำหน่ายได้ราคาสูงสุดระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือน มีนาคม และมีราคาต่ำในเดือน กันยายน ถึง เดือน ตุลาคม

2. ระดับความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชไปใช้ในการผลิตมะพร้าว

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรทั้งหมด ได้รับความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (GAP) จากสำนักงานเกษตรอำเภอหรือสำนักงานเกษตรจังหวัด เกษตรกรนำความรู้ไปใช้เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 55.35 เกษตรกรที่ได้รับความรู้สามารถนำไปปฏิบัติและได้รับการรับรองมาตรฐานแหล่งผลิตพืชตามมาตรฐาน GAP คิดเป็นร้อยละ 64.15 และเกษตรกรต้องการเข้ารับการอบรม GAP คิดเป็นร้อยละ 81.65

เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหารที่ได้รับการอบรม โดยภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับค่อนข้างมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12) จากข้อปฏิบัติทั้งหมด 8 หัวข้อ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว มากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58) อยู่ในระดับมาก และจากข้อย่อย 20 ข้อ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจด้านการไม่ใช้สิ่งขับถ่ายของคนมาเป็นปุ๋ยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85)

เกษตรกรนำความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหารไปใช้ในการจัดการผลผลิตมะพร้าว โดยภาพรวมนำไปใช้เป็นส่วนใหญ่ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.04) จากข้อปฏิบัติ 8 ข้อ เกษตรกรนำความรู้ด้านการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว ไปใช้ทั้งหมด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85) และจากข้อย่อย 20 ข้อ เกษตรกรนำความรู้ด้านการไม่ใช้สิ่งขับถ่ายของคนมาเป็นปุ๋ยไปใช้ทั้งหมด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85)

ผลการวิจัยพบว่าเมื่อเกษตรกรนำความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหารไปใช้ในการจัดการคุณภาพผลผลิตมะพร้าว โดยภาพรวมสรุปได้ว่าดีกว่าเดิม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22) จากข้อปฏิบัติ 8 ข้อ ด้านวัตถุดิบทรายทางการเกษตรมีผลการนำไปใช้ดีกว่าเดิมบ้าง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45) และด้านสุขลักษณะส่วนบุคคลมีผลการนำไปใช้ดีกว่าเดิมบ้าง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41)

เมื่อเปรียบเทียบปริมาณผลผลิตก่อนและหลังการใช้หลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช พบว่าหลังการใช้หลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่/ปี และรายได้เฉลี่ยต่อปีที่ผ่านมา มากกว่าก่อนการใช้หลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช โดยหลังใช้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่/ปีเท่ากับ 656.98 ผล และรายได้เฉลี่ยต่อปีที่ผ่านมาเท่ากับ 108,088.27 บาท และก่อนใช้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่/ปีเท่ากับ 641.60 ผล และรายได้เฉลี่ยต่อปีที่ผ่านมาเท่ากับ 91,297.46 บาท และเมื่อทำการทดสอบสมมติฐานทางสถิติพบว่า ผลผลิตเฉลี่ยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนรายได้เฉลี่ยหลังการใช้หลักการปฏิบัติทางการ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

เกษตรกรที่ดีสำหรับพืชมากกว่าก่อนการใช้หลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของเกษตรกรกับความสามารถในการนำความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชไปใช้ในการผลิตมะพร้าว

จากการศึกษาพบว่า ลักษณะของเกษตรกรทุกลักษณะประกอบด้วยเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประเภทการปลูกพืชแซม ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการนำความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร ประกอบด้วยข้อปฏิบัติด้านน้ำ พื้นที่ปลูก การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว และสุขลักษณะส่วนบุคคล ไปใช้ในการผลิตมะพร้าวได้

เมื่อทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประเภทการปลูกพืชแซมกับข้อปฏิบัติด้านวัตถุดิบรายทางการเกษตร พบว่า เพศและประเภทการปลูกพืชแซมมีอิทธิพลต่อข้อปฏิบัติด้านวัตถุดิบรายทางการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเรียงตามลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรณ์ (Contingency Coefficient) จะเห็นว่าเพศมีผลมากที่สุด ($C = 0.209$) รองลงมาคือ ประเภทการปลูกพืชแซม ($C = 0.200$)

เมื่อทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประเภทการปลูกพืชแซมกับการพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษาพบว่า ประเภทการปลูกพืชแซมมีอิทธิพลต่อการนำความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชไปใช้ในด้านพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรณ์ (Contingency Coefficient) เท่ากับ 0.210

เมื่อทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประเภทการปลูกพืชแซมกับการบันทึกข้อมูลและการตามสอบ พบว่า ประเภทการปลูกพืชแซมมีอิทธิพลต่อการนำความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชไปใช้ในด้านบันทึกข้อมูลและการตามสอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การจรณ์ (Contingency Coefficient) เท่ากับ 0.246

4. แนวทางในการจัดการคุณภาพผลผลิตมะพร้าวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการจัดการทำสวนมะพร้าวของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวที่ไม่นำความรู้ GAP ไปปฏิบัติในสวนมะพร้าวมากที่สุดคือ วิธีปฏิบัติตาม GAP พืชอาหารยุ่งยาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.53) รองลงมาคือ ความรู้ที่ได้ยังไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงเพราะมะพร้าวต่างจากพืชอาหารทั่วไปค่อนข้างมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.24) และอันดับสามคือ ไม่ค่อยเข้าใจความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอด และต้องใช้เงินลงทุนสูงในการปฏิบัติตาม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.00)

เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติตามระบบคุณภาพ GAP มากที่สุด คือ วิธีการปฏิบัติตาม GAP มีขั้นตอนที่ยุ่งยากคิดเป็นร้อยละ 22.54 รองลงมาคือ ไม่มีเวลามากในการปฏิบัติตามขั้นตอน GAP ได้อย่างต่อเนื่อง และต้องใช้เงินลงทุนสูงในการปฏิบัติตามและขาดแรงจูงใจในด้านราคา มีจำนวนเท่ากันคิด

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

เป็นร้อยละ 11.27 และอันดับสามคือ ขาดการบันทึกข้อมูลอย่างสม่ำเสมอและไม่มีเวลาบันทึกการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องคิดเป็นร้อยละ 9.86

เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประโยชน์จากการปฏิบัติตามระบบคุณภาพ GAP มากที่สุด คือ ทราบข้อมูลด้านการผลิตและสามารถวางแผนการผลิตคิดเป็นร้อยละ 23.08 รองลงมาคือ ได้รับความรู้และทราบข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สารเคมี ที่สามารถควบคุมศัตรูของมะพร้าวได้ คิดเป็นร้อยละ 21.54 และอันดับสาม ได้ผลผลิตดีมีคุณภาพและปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 15.38

เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะ การถ่ายทอดให้ความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (GAP) มากที่สุด คือ ควรเปรียบเทียบข้อดีข้อเสีย และชี้ให้เห็นความแตกต่างให้เห็นชัดเจนระหว่างการนำไปปฏิบัติกับไม่นำไปปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาคือ การถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการยกตัวอย่างที่ดี และวิธีการปฏิบัติจริงที่เห็นผลผลิต คิดเป็นร้อยละ 26.66 และอันดับสาม ควรเพิ่มเติมความรู้ด้านการปฏิบัติตามหลักเกษตรอินทรีย์ คิดเป็นร้อยละ 20.00

อภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านสถานะและปัญหาการปลูกมะพร้าวของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวส่วนใหญ่ ที่เข้ารับการอบรมหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช เป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.86 มีอายุเฉลี่ย 55.99 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา เกษตรกรทุกรายมีที่ดินเป็นของตนเองหรือของครัวเรือน ส่วนใหญ่ใช้เงินทุนส่วนตัว เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปลูกแบบพืชเชิงเดี่ยว ร้อยละ 78.34 และปลูกแบบมีพืชแซม ร้อยละ 21.66 ประกอบด้วย ปาล์มน้ำมัน สับปะรด ขางพารา ทุเรียน กลั้ว ข้าวโพด หนุ่ย เป็นต้น ซึ่งการปลูกพืชแซมทำให้มีรายได้เฉลี่ย 68,325 บาทต่อปี สอดคล้องกับสิริมา แท่นนิล (2556: 107-108) จากการศึกษาเรื่องการปรับตัวของเกษตรกรจากปัญหาการปลูกมะพร้าวในเขตอำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าพื้นที่สวนมีการใช้สวนมะพร้าวให้เกิดประโยชน์ในระดับหนึ่งคือ การเลี้ยงวัว การปลูกมีการนำพื้นที่ปลูกมะพร้าวปลูกพืชอื่นผสมบ้าง เช่น กลั้ว สับปะรด ปาล์ม ปลูกไว้ในครัวเรือน ด้านการเก็บเกี่ยว เกษตรกรนิยมเก็บเกี่ยวผลผลิตมะพร้าว ทุก 45-60 วัน และสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้มากระหว่างเดือน กันยายน ถึงเดือนพฤศจิกายน และมากที่สุดในเดือนตุลาคม ร้อยละ 33.54 ซึ่งสอดคล้องกับ อาลิวรรณ เวชกิจ (2555:103) จากการศึกษาการผลิตมะพร้าวของเกษตรกรในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่าเกษตรกรทุกรายเก็บเกี่ยวมะพร้าวเป็นไปตามหลักวิชาการคือ มะพร้าวผลแก่ เก็บเกี่ยวที่อายุ 12 เดือน มะพร้าวผลอ่อนเก็บเกี่ยว ที่อายุ 8 เดือน และมะพร้าวตาลเก็บเกี่ยวเมื่อมะพร้าวออกจั่นแล้ว 1 เดือน ความถี่ในการเก็บเกี่ยวมะพร้าวผลแก่เฉลี่ย 7.28 ครั้ง/ปี มะพร้าวผลอ่อนเฉลี่ย 14.65 ครั้ง/ปี ซึ่งเป็นไปตามหลักวิชาการ มะพร้าวตาล เกษตรกรทั้งหมด เก็บเกี่ยวมะพร้าวตาลจำนวน 360 ครั้ง/ปี เกษตรกรจะขึ้นเก็บน้ำตาลทุกวัน วันละ 2 ครั้ง ช่วงเวลาเช้าและเย็น มะพร้าวผลแก่ให้ผลผลิตเฉลี่ย 9.68 ผล/ต้น/ครั้ง มะพร้าวผลอ่อนให้ผลผลิตเฉลี่ย 14.35 ผล/ต้น/ครั้ง ซึ่งเป็นไปตามหลักวิชาการ มะพร้าวตาล ให้ผลผลิตเฉลี่ย 2.4 ลิตร/ต้น/ครั้ง ให้ผลผลิตสูงช่วงเดือน พฤษภาคม-ตุลาคม และในการ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

วิจัยเรื่องจัดการคุณภาพผลผลิตมะพร้าวโดยใช้หลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหารในจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ พบว่าปัญหาอันดับหนึ่งของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวคือ แมลงศัตรูมะพร้าวระบาด ซึ่งเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีการป้องกันกำจัดโดยปล่อยแตนเบียนหอน Bracon hebetor เพื่อควบคุมระยะหอน ของหอนหัวดำ อัตราไร่ละ 200 ตัว กระจายทั่วทั้งแปลง โดยปล่อย 12 ครั้ง แต่ละครั้งห่างกัน 2 สัปดาห์ ทั้งนี้ก่อนและหลังการปล่อยแตนเบียนควรมีการสุ่มตัดทางใบมะพร้าวมาตรวจนับจำนวนไข่ หอน และดักแด้ รวมทั้งแตนเบียนที่พบหลังการปล่อยควบคุมเพื่อเป็นข้อมูลในการปล่อยแตนเบียนในครั้งต่อไป (กรมวิชาการเกษตร, 2555) และใช้สารเคมี emamectin benzoate 1.92 % EC ฉีดเข้าลำต้น อัตรา 30 มิลลิกรัม ต่อต้นซึ่งกรมวิชาการเกษตร ได้ทำการทดสอบโดยการเจาะลำต้นมะพร้าวสูงจากพื้นดินประมาณ 1 เมตร จำนวน 2 รู ให้รูอยู่ตรงกันข้ามกัน ขนาดกว้าง 4 หุน ลึก 10 เซนติเมตร ใส่สารละลาย 15 มิลลิกรัม แล้วใช้ดินน้ำมันอุดรูทันที จากการตรวจสอบพืชดักวางไม่พบพืชดักวางในเนื้อและน้ำมะพร้าวทั้งในผลอ่อนและผลแก่ โดยแนะนำให้ฉีดเข้าลำต้นเฉพาะมะพร้าวที่มีความสูงมากกว่า 12 เมตร ขึ้นไป (สำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 2557)

2. ระดับความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชไปใช้ในการผลิตมะพร้าว จากการวิจัยพบว่าเกษตรกรทั้งหมดได้รับความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร จากสำนักงานเกษตรอำเภอหรือสำนักงานเกษตรจังหวัด เกษตรกร ร้อยละ 81.65 ยังต้องการเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นการทบทวนขั้นตอนปฏิบัติ และได้รับทราบข้อปฏิบัติเพิ่มเติม เกษตรกรที่ได้รับการอบรมนำความรู้ไปใช้ส่วนใหญ่ ทำให้เกษตรกรสามารถปฏิบัติและผ่านการรับรองแหล่งผลิตพืชตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP) ร้อยละ 64.15 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยว่าเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจจากการอบรมค่อนข้างมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12) เมื่อวัดระดับผลการนำความรู้ไปใช้ พบว่าเกษตรกรนำความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหารไปใช้ในการจัดการคุณภาพผลผลิตมะพร้าว โดยภาพรวมสรุปได้ว่าดีพอกับของเดิม เนื่องจากมะพร้าวเป็นพืชที่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนน้อย ผลมะพร้าวมีเนื้อเยื่อ 3 ชั้น ที่ประกอบด้วย เปลือกนอกสุด เนื้อเยื่อใต้เปลือกที่มีลักษณะเส้นใย และ กะลา แต่เมื่อแยกรายข้อจากข้อปฏิบัติ 8 ข้อ ด้านวัตถุดิบทรายทางการเกษตรและด้านสุขลักษณะส่วนบุคคลมีผลการนำไปใช้ดีกว่าเดิมบ้าง นั่นคือเมื่อมีการเลือกใช้วัตถุดิบทรายทางการเกษตรตรงตามวัตถุประสงค์ และใช้ในปริมาณที่กรมวิชาการเกษตรหรือฉลากกำหนด จะส่งผลให้สุขภาพของผู้ปฏิบัติปลอดภัยมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบปริมาณผลผลิตก่อนและหลังการใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชพบว่า หลังการใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่/ปี และรายได้เฉลี่ยต่อไร่/ปีที่ผ่านมามากกว่าก่อนการใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช โดยหลังใช้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่/ปีเท่ากับ 656.98 ผล และรายได้เฉลี่ยต่อปีที่ผ่านมาเท่ากับ 108,088.27 บาท และก่อนใช้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่/ปีเท่ากับ 641.60 ผล และรายได้เฉลี่ยต่อปีที่ผ่านมาเท่ากับ 91,297.46 บาท และเมื่อทำการทดสอบสมมติฐานทางสถิติพบว่า ผลผลิตเฉลี่ยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนรายได้เฉลี่ยหลังการใช้หลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชมากกว่าก่อนการใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากเกษตรกรได้รับทราบข้อมูลการผลิตและมีการวางแผนการผลิต ตลอดจนการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ ชาวไร่ กาญจนโมทย์ (2555:42) จากการศึกษาเรื่องประสิทธิภาพของการผลิตเมื่อได้ดำเนินงานตาม

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

มาตรฐานสากลการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี : กรณีศึกษา บริษัทสยามไวเนอรี่ เทรคคิง พลัส จำกัด พบว่า การศึกษาขั้นตอนการนำระบบมาตรฐานสากล การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) มาประยุกต์ใช้ในธุรกิจไวน์องุ่น พบว่าเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญมากในการพัฒนากิจการไวน์องุ่น เนื่องจากกิจการไวน์องุ่นเป็นกิจการที่ต้องการลงทุนสูง มีรายละเอียดในการปฏิบัติงานทั้งในเรื่องของเทคนิค เครื่องจักร และแรงงานมาก ต้องทำงานอย่างเป็นระบบ โดยมีแผนงานและการบันทึกข้อมูลที่ชัดเจน รวมทั้งคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและสังคม ดังนั้นมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง และเพื่อศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตองุ่น จากการศึกษาข้อมูลทั้งปริมาณผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ คุณภาพผลผลิต (ความหวาน) และต้นทุนผันแปร พบว่าเมื่อมีการปรับปรุงระบบการทำงานตามมาตรฐานสากลการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีแล้ว จะทำให้ทุกปัจจัยดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน โดยปริมาณ ผลผลิตต่อไร่ และคุณภาพผลผลิต จะเพิ่มขึ้น และต้นทุนผันแปรจะลดลง

3. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของเกษตรกรกับความสามารถในการนำความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชไปใช้ในการผลิตมะพร้าว

เมื่อทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของเกษตรกรทุกลักษณะประกอบด้วยเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประเภทการปลูกพืชแซม ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการนำความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร ประกอบด้วยข้อปฏิบัติ ด้านน้ำ พื้นที่ปลูก การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว สุขลักษณะส่วนบุคคล ไปใช้ในการผลิตมะพร้าว ซึ่งสอดคล้องกับ อติศักดิ์ พรหมเมืองดี (2553:72-73) จากการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกกะหล่ำปลีในตำบลบ่อสถิ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ลักษณะส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติของเกษตรกรด้านการจัดการสุขลักษณะของแปลงปลูกกะหล่ำปลี ลักษณะส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติของเกษตรกรด้านการจัดการปัจจัยการผลิต ลักษณะส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติของเกษตรกรด้านการปฏิบัติและการควบคุมการผลิต ลักษณะส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติของเกษตรกรด้านการบันทึกและการควบคุมเอกสาร

เมื่อทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประเภทการปลูกพืชแซมกับข้อปฏิบัติด้านวัตถุดิบทรายทางการเกษตร พบว่า เพศและประเภทการปลูกพืชแซมมีอิทธิพลต่อข้อปฏิบัติด้านวัตถุดิบทรายทางการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากเพศหญิงจะคำนึงถึงความปลอดภัยในการใช้สารเคมี และการปลูกพืชแซมจำเป็นต้องใช้วัตถุดิบทรายทางการเกษตรจึงมีความระมัดระวังและคำนึงถึงความปลอดภัยที่จะเกิดขึ้นกับผลผลิตทั้งกับมะพร้าวและพืชแซม

เมื่อทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประเภทการปลูกพืชแซมกับการพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษาพบว่า ประเภทการปลูกพืชแซมมีอิทธิพลต่อการนำความรู้หลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชไปใช้ในด้าน การพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากพืชแซมโดยเฉพาะสับปะรดต้องมีความระมัดระวังในการขนย้ายต้องมีการทำความสะอาดอุปกรณ์ในการขนย้ายก่อนนำไปใช้ในการเก็บเกี่ยวเสมอ โดยไม่ใช้พาหนะที่ขนย้ายหรือขนส่งวัตถุดิบทรายทางการเกษตร หรือ ปุ๋ย หรือสารปรับปรุงบำรุงดิน ในการขน

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ย้ายหรือขนส่งผลผลิต เพื่อป้องกันการปนเปื้อนที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค ดังนั้นการใช้พาหนะในการขนส่งวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตรสำหรับใช้กับมะพร้าวหลังจากใช้งานควรทำความสะอาดก่อนนำไปใช้ในการขนย้ายผลผลิตสับปะรดหรือพืชแซมชนิดอื่น

เมื่อทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประเภทการปลูกพืชแซมกับการบันทึกข้อมูลและการตามสอบ พบว่า ประเภทการปลูกพืชแซมมีอิทธิพลต่อการนำความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชไปใช้ในด้าน การบันทึกข้อมูลและการตามสอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือเกษตรกรต้องการทราบต้นทุนในการผลิตพืชจึงมีความเข้มงวดในการบันทึกข้อมูล และต้องการทราบปริมาณผลผลิตเปรียบเทียบกับก่อนและหลังกับการปลูกพืชแซม

4. แนวทางในการจัดการคุณภาพผลผลิตมะพร้าวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การจัดการคุณภาพผลผลิตมะพร้าวโดยใช้หลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (GAP) เมื่อนำมาปฏิบัติแล้วจะทำให้เกษตรกรทราบข้อมูลด้านการผลิตและสามารถวางแผนการผลิต ได้รับความรู้และทราบข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สารเคมี ที่สามารถควบคุมศัตรูของมะพร้าวได้ และเมื่อควบคุมการเก็บเกี่ยวผลผลิตให้ได้ตามอายุเก็บเกี่ยวไม่เก็บผลอ่อนจะส่งผลให้ผลผลิตดีมีคุณภาพและปลอดภัย ทั้งนี้เกษตรกรยังให้ข้อเสนอแนะด้านรับความรู้หลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (GAP) คือ ควรเปรียบเทียบข้อดีข้อเสีย และชี้ให้เห็นความแตกต่างให้เห็นชัดเจนระหว่างการนำไปปฏิบัติกับไม่นำไปปฏิบัติ การถ่ายทอดความรู้ควรเน้นในเรื่องของการยกตัวอย่างที่ดี และวิธีการปฏิบัติจริงที่เห็นผลผลิตที่แตกต่างกันชัดเจน ควรเพิ่มเติมความรู้ด้านการปฏิบัติตามหลักเกษตรอินทรีย์ ซึ่งเป็นมาตรฐานที่จะส่งผลต่อผลผลิตโดยตรงในด้านความปลอดภัย

สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดข้อปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช ควรมีข้อปฏิบัติเพิ่มเติมสำหรับมะพร้าว เพื่อให้เห็นความแตกต่างด้านการปฏิบัติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมให้ความรู้ เมื่อมีการถ่ายทอดให้ความรู้ควรเน้นให้เกษตรกรเห็นความแตกต่างระหว่างปฏิบัติและไม่ปฏิบัติ เพื่อให้เกษตรกรเกิดความมั่นใจและตระหนักถึงความสำคัญในการผลิตสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำความรู้เรื่องการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช ไปใช้ในการส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวมีความรู้ความเข้าใจ เมื่อเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจจนสามารถปฏิบัติตามข้อปฏิบัติ จะส่งผลให้คุณภาพผลผลิตมะพร้าวของเกษตรกรมีคุณภาพทั้งในด้านปริมาณและความปลอดภัยของผลผลิต

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการถ่ายทอดความรู้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช ควรกำหนดข้อปฏิบัติที่ครอบคลุมเฉพาะการผลิตมะพร้าว หรือการกำหนดข้อปฏิบัติเฉพาะเจาะจงกับมะพร้าว

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมให้เกษตรกรปฏิบัติตามมาตรฐานสินค้าเกษตรเรื่องการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช ควรเน้นให้เห็นความสำคัญของการจดบันทึกเนื่องจากสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการผลิต ตลอดจนสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างก่อนปฏิบัติและหลังปฏิบัติซึ่งสามารถสังเกตได้จากข้อมูลปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ได้

1.4 หน่วยงานที่มีการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐานสินค้าเกษตรโดยใช้หลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (GAP) ควรมีการติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงาน เพื่อรับทราบปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานสำหรับนำไปปรับปรุงแนวทางการส่งเสริมต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตมะพร้าวระหว่างเกษตรกรที่ปฏิบัติตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร กับเกษตรกรที่ไม่ปฏิบัติตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร

2.2 ควรศึกษาการปลูกมะพร้าวของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อทราบข้อมูลในภาพรวมด้านการปลูกมะพร้าวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2.3 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการผลิตมะพร้าวอินทรีย์เพื่อการส่งออก และสำหรับเป็นวัตถุดิบเพื่อการแปรรูป

2.4 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปน้ำมันมะพร้าวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

1) เกษตรกรที่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร ทำให้เกษตรกรได้ผลผลิตมะพร้าวที่มีคุณภาพ เมื่อผลผลิตมะพร้าวมีคุณภาพเกษตรกรขายได้ราคาสูง และทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่ดีขึ้น

2) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องสามารถแนะนำให้เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว นำความรู้เรื่องหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหารไปใช้ เพื่อให้ได้ผลผลิตมะพร้าวที่มีคุณภาพ

3) มีความสำคัญต่อภาครัฐ ก็นำไปใช้ในการวางแผนและกำหนดนโยบาย ตัดสินใจส่งเสริมการปลูกมะพร้าว การผลิตมะพร้าวเพื่อให้ได้คุณภาพ เกิดความปลอดภัยต่อเกษตรกร ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการเกษตร. (2555). มะพร้าวการผลิตและการใช้ประโยชน์. กรุงเทพมหานคร: หจก.รักษ์พิมพ์
- กรรณิกา ศรีลัษ. (2549). ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของผู้ปลูกส้มเขียวหวาน ในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่
- ณรงค์ โฉมเฉลา. (2530). เชื้อพันธุ์มะพร้าว. กรุงเทพมหานคร: ฟีนิกซ์พับลิชชิง
- ชาญศักดิ์ ขจรบุญ. (2549). การใช้เกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับมะพร้าวอ่อนของเกษตรกรในจังหวัดสมุทรสาคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

- ชาวไร่ กาญจนโทย. (2555). *ประสิทธิภาพของการผลิตเมื่อได้ดำเนินงานตามมาตรฐานสากลการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี: กรณีศึกษา บริษัทสยามไวเนอร์ เทคคิง พลัส จำกัด. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต)มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี*
- สำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (2558). รายงานการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนามะพร้าว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ครั้งที่ 1/2558 วันที่ 8 กันยายน 2558
- สำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (2556). สรุปผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP) ปี 2556 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (2557). เอกสารประกอบการประชุมเสวนาการควบคุมและกำจัดศัตรูมะพร้าว (หนอนหัวดำ) แบบครอบคลุมพื้นที่โดยใช้สารเคมีฉีดเข้าลำต้น วันที่ 5 สิงหาคม 2557.
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. (2556). มาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ.9001-2556 การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร. กรุงเทพมหานคร:ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2557). ข้อมูลการผลิตสินค้าเกษตร มะพร้าว. สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2558, จาก <http://www.oae.go.th/download/prcai/farmcrop/coconut.pdf>
- สิริมา แท่นนิล. (2556). *การปรับตัวของเกษตรกรจากปัญหาการปลูกมะพร้าวในเขตอำเภอบ้านลาด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร*
- สุจิตา จิมอ่อง. (2556). *เจตคติของเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ที่มีต่อมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสมและการผลิตแบบมีสัญญาซื้อขาย ในอำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี*
- อดิศักดิ์ พรหมเมืองดี. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกกะหล่ำปลีในตำบลบ่อสถี อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่*
- อาลิวรรณ เวชกิจ. (2555). *การผลิตมะพร้าวของเกษตรกรในอำเภอมือง จังหวัดสมุทรสงคราม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี*